

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1996 - 1997 (*)

19 FÉVRIER 1997

PROPOSITION DE LOI

**complétant le Code civil en vue de
faire de l'appartenance à des sexes
différents une condition
au mariage.**

(Déposée par M. Francis Van den Eynde,
Mme Alexandra Colen et
MM. Gerolf Annemans et Bart Laeremans)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le livre premier, titre V, du Code civil traite des qualités et conditions requises pour pouvoir contracter mariage. Force est de constater que l'appartenance à des sexes différents ne constitue pas une condition au mariage, du moins elle n'est pas décrite en tant que telle dans la loi.

G. Baeteman écrit à ce sujet dans *Kluwers Personen- en gezinsrecht 2* (p. 326) : «Bien qu'elle ne soit pas mentionnée explicitement dans la loi comme condition requise pour pouvoir contracter mariage, l'appartenance à des sexes différents est censée constituer l'essence du mariage. Un mariage contracté entre des personnes de même sexe est entaché de nullité absolue».

Dans l'*Inleiding tot het burgerlijk recht* de René Bützler (professeur extraordinaire à la Vrije Universiteit Brussel) et Nicole Heijerick (chargée de cours à la Economische Hogeschool Sint-Aloysius de Bruxelles), on peut lire : «Le droit fixe certaines conditions pour que le mariage soit valable, à savoir : 1) La capacité physique des futurs époux. Le mariage est en effet axé sur la procréation. Les futurs époux

(*) Troisième session de la 49ème législature

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1996 - 1997 (*)

19 FEBRUARI 1997

WETSVOORSTEL

**tot aanvulling van het Burgerlijk
Wetboek met het oog op de opneming
van het geslachtsverschil als
huwelijksnorm**

(Ingediend door de heer Francis Van den
Eynde, mevrouw Alexandra Colen en de
heren Gerolf Annemans en Bart Laeremans)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In boek I, titel V, van het Burgerlijk Wetboek, worden de hoedanigheden en de voorwaarden, vereist om een huwelijk aan te gaan, omschreven. Opvallend is dat het behoren tot een verschillend geslacht geen huwelijksvoorwaarde is, althans niet als dusdanig in de wet wordt beschreven.

G. Baeteman meent hierover, in *Kluwers Personen- en gezinsrecht 2* (blz. 326): «Hoewel niet uitdrukkelijk als voorwaarde tot het aangaan van het huwelijk in de wet vermeld, wordt het geslachtsverschil geacht tot het wezen van het huwelijk te behoren. Een huwelijk gesloten tussen personen van hetzelfde geslacht is volstrekt nietig».

In de *Inleiding tot het burgerlijk recht* van Rene Bützler (buitengewoon hoogleraar aan de Vrije Universiteit Brussel) en Nicole Heijerick (docent aan de Economische Hogeschool Sint-Aloysius Brussel) luidt het: «Voor de geldigheid van het huwelijk stelt het recht bepaalde vereisten, te weten: 1) De lichamelijke bekwaamheid van de aanstaande echtgenoten. Het huwelijk is immers gericht op voortplanting.

(*) Derde zitting van de 49ste zittingsperiode

doivent donc être de sexe différent. Cette condition n'est pas prévue par la loi, sans doute parce qu'elle est évidente.»

Il serait toutefois souhaitable de confirmer cette évidence dans des normes légales incontestables. Point n'est besoin, en effet, d'invoquer de quelconques arguments philosophiques pour faire admettre sans contredit que la sécurité juridique doit toujours constituer un objectif primordial du législateur.

De nos jours, de nouvelles lois destinées à prévenir telle ou telle discrimination peuvent battre en brèche la certitude des commentateurs juridiques. Si la loi n'exige pas explicitement que les personnes contractant mariage soient de sexe différent, des personnes du même sexe peuvent invoquer les lois antidiscriminatoires, d'une part, et l'absence dans le Code civil de norme concernant le sexe, d'autre part, pour obliger les officiers publics à sceller leur mariage, et ce, en dépit de toutes les exégèses et spéculations.

Il convient évidemment aussi d'adapter, dans le même code, l'article qui règle les actions en nullité du mariage. Le ministère public doit en effet pouvoir exercer ses compétences en la matière.

Il n'appartient pas au pouvoir politique de se prononcer sur le phénomène des relations entre personnes du même sexe. Ce n'est en effet pas le degré d'affection envers certains membres de la société qui détermine le fonctionnement de cette dernière. Le respect pour le mode de vie de l'individu ne doit cependant pas conduire à singer ceux qui font étalage de leur homosexualité (De Morgen) et qui veulent ériger en norme un mode de vie exhibitionniste. La parodie du mariage constitue un exemple à cet égard.

Il doit être entendu que la famille est et reste le fondement le plus solide de la société, au sein duquel les enfants peuvent trouver la sécurité, la protection, la fidélité et la confiance en des structures porteuses de valeurs.

S'il n'appartient pas au pouvoir politique de laisser le champ libre aux exhibitionnistes, il lui appartient par contre de garantir la sécurité juridique des administrés. Tel est l'objectif de la présente proposition de loi.

Vandaar dat de toekomstige echtgenoten van verschillend geslacht moeten zijn. Deze voorwaarde wordt door de wet niet voorzien, wellicht omdat ze vanzelf spreekt.»

Deze vanzelfsprekendheid wordt best bevestigd in ontegensprekelijke wetsnormen. Zonder ook maar enig beroep te moeten doen op filosofische argumenten, moet immers de rechtszekerheid steeds een eerste doelstelling van de wetgever zijn.

Vandaag kunnen nieuwe wetten, met anti-discriminerende omschrijvingen, de vanzelfsprekendheid van de wetscommentatoren ondergraven. Indien de wet niet eenduidig het geslachtsverschil voorschrijft, kunnen personen van hetzelfde geslacht zich beroepen op de anti-discriminatiewetten enerzijds, en de ontstentenis van de geslachtsnorm in het Burgerlijk Wetboek anderzijds, om ambtenaren te verplichten hun huwelijk te bezegelen. Alle wetscommentaren en bespiegelingen ten spijt.

Vanzelfsprekend dient in het zelfde wetboek ook het artikel dat de vorderingen tot nietigverklaring van het huwelijk regelt, aangepast te worden. Het openbaar ministerie moet in deze kwestie immers zijn bevoegdheid kunnen uitoefenen.

Het is geen politieke opdracht om een oordeel te vellen over het fenomeen van de relaties tussen personen van hetzelfde geslacht. Het betere functioneren in de maatschappij wordt immers niet bepaald door de mate van affectie tegenover andere leden van diezelfde maatschappij. Dit respect voor de levensinvulling van de enkeling, moet evenwel niet worden uitgebreid tot een achternalopen van degenen die zich opstellen als «homo provocatus» (De Morgen), en die daarbij een exhibitionistische levensstijl tot norm willen verheffen. Het imiteren van het huwelijk is daarvan een voorbeeld.

Het moet duidelijk zijn dat het gezin de stevigste grondslag, de bouwsteen van de maatschappij is en blijft waarbinnen kinderen veiligheid, geborgenheid, trouw en vertrouwen in «waarden-volle» structuren kunnen vinden.

Het is geen politieke opdracht om exhibitionisten de vrije hand te geven, het is daarentegen wel een politieke opdracht om aan de bestuurden rechtszekerheid te verschaffen. Daartoe kan dit wetsvoorstel bijdragen.

F. VAN DEN EYNDE
A. COLEN
G. ANNEMANS
B. LAEREMANS

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Un article 144*bis*, libellé comme suit, est inséré dans le Code civil:

«Art. 144*bis*. Il ne peut être contracté mariage que par deux personnes de sexe différent. Le sexe est déterminé par l'acte de naissance.»

Art. 3

A l'article 145, alinéa 1er, du même Code, les mots «l'article précédent» sont remplacés par les mots «l'article 144».

Art. 4

L'article 184 du même Code est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 184. Tout mariage contracté en contravention aux dispositions contenues aux articles 144, 144*bis*, 147, 161, 162, 163, 341 ou 363, peut être attaqué soit par les époux eux-mêmes, soit par tous ceux qui y ont intérêt, soit par le ministère public.»

29 janvier 1997

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Een artikel 144*bis*, luidend als volgt, wordt in het Burgerlijk Wetboek ingevoegd:

«Art. 144*bis*. Het huwelijk kan enkel worden aangegaan door twee personen die tot een verschillend geslacht behoren. Het geslacht wordt bepaald door de geboorteakte.»

Art. 3

In artikel 145, eerste lid, van hetzelfde wetboek worden de woorden «het vorig artikel» vervangen door de woorden «artikel 144».

Art. 4

Artikel 184 van hetzelfde wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Art. 184. Tegen elk huwelijk dat is aangegaan met overtreding van de bepalingen van de artikelen 144, 144*bis*, 147, 161, 162, 163, 341 of 363, kan worden opgekomen door de echtgenoten zelf, door allen die daarbij belang hebben en door het openbaar ministerie.»

29 januari 1997

F. VAN DEN EYNDE
A. COLEN
G. ANNEMANS
B. LAEREMANS